

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Isagoge Ad Amorem Divinvm

Pennequin, Pierre

Antverpiae, 1661

18. Quomodo per humilitatis studium progressus fiat ad amorem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47132)

Dei velut absentiam, non in potestremis beneficijs reponenda: tum enim approbari vetus Sanctorum Patrum pronuntiatum; hominem istâ velut gratiæ elongatione mirum in modum erudiri, aque inter cætera, tum sibi vim facere, ut cum exigua gratiæ portione, quam Deus impertit, Deum ipsum inveniat, quo conatu non parum in virtutû studio promoveret: ut enim qui in literis formandis tyrociniû ponit, plus proficit dum solus ipse magno labore & contentione literas utcumque permittis hinc inde lituris efformat, quàm dum Magistro manum eius ducente elegantè, & nullo propemodum studio eas depingit: ita fit dum in virtutum exercitatione, gratiâ quodammodo destituti supremos conatus adhibemus. Si Parens uni liberorum suorum iter demandat, facile, amœnum, & cælo sereno obeundum; alteri verò asperum, & saxi horridum, & periculis à latronibus & belluis infestum, ubi uterque peracto itinere domum redit, an non ille majorem apud Parentem inicit gratiam qui ut illi gratificaretur plus laboris exhaust? idem esto in nostro casu iudicium.

24.
Simile.

CAPUT XVIII.

*Quomodo per Humilitatis
studium progressus fiat ad
amorem.*

Hoc caput ultimo loco tractandum assumpsi, ut nullus sit ab amoris divini studio ac prosecutione excusationi locus: si enim te nihil esse mihi dicis, nihil posse, marmore te frigidiorè, pumice sicciore, pulverem te esse ac cinerem, & vel unicâ amoris divini scintillâ indignum: si coram Deo totaque curia cælesti talem te iudicas; si præterea in publico omnium mortalium cætu te talem agnoscere, accusare & condemnare paratus es: si vis optasque ut omnes suum iudicium tuæ sententiæ conforment, & talem te verè esse existiment, qualem te profiteris, adeoque te despiciant, contemnant, fugiant, hominumque commercio indignum iudicent: cum tu te ipsum tanquam sterquilinum cælo indignum, ubi omnia sunt munda; & tam frigidum ac proinde arcendum ab illo loco, ubi amore flagrant universi; sed ne dignum quidem, qui sis membrum Ecclesiæ militantis, quæ sponsa est amoris, nec qui sanguine Christi redemptus sis, qui in cruce ex amantissimo corde lanceâ

1.
Qui ad
amorem
contendit,
demittit
de se fer-
tias.

2.
Ita Dei
beneve-
lentiam
sibi con-
ciliavit
& caritas.

lanceâ confosso filios amoris progeniit; imò qui ne quidem dignus sis eorum pedes & vestigia deosculari, qui sub vexillo charitatis stipendia faciunt, seque amoris divini imperio devoverunt.

Postquam hæc omnia verissima esse senseris, & dixeris, & tamen comparata tuis, quas experientia te docuit, miseris longè ab illis superari judicaveris, & hæc omnia sole clariora esse, & qui aliter de te loquuntur, & sentiunt, decipi & cæcutire pronuntiaveris. Si deinde ubi contemptus & opprobria catervatim irruerint, immotus peermanferis, si te pro meritis tractari, & si homines tuas sordes noscent, contemptibilius recum acturos professus fueris: si contemptores in amicorum tuorum numerum adlegeris, si pro illis oraveris & loco & tempore tanquam pro gratia gratiam rependere studueris.

Postquam eò te verissima tui cognitio redegerit, factusque fueris velut vas perditum, & ad inferos usque depressum; tum demum veritatis amator Christus te complectetur, & sanctissimis amoris sui ignibus accendet.

S. Gertrudem aliquando memoria peccatorum tanto pudore suffudit, ut sibi exosa se conspectu divino indignissimam judicaret, optaretque aliquod nancisci lati-

bulum, quo turpitudinem suam obseunderet, & quod divinis non poterat, humanis saltem oculis & naribus tantum foetorem subduceret. Quid ageret hinc Christus? continuo tantâ benevolentia ad eam se demisit, ut præ admiratione tota cælestis curia à tanta demissione illum dehortari velle videretur: quibus Christus dixit: Sinite; continere enim me non possum, quin me totum ei imperiar, quæ tanta sui dejectione cor meum ad se pellexit.

Hanc bonorum copiam à profundâ animi demissione promanantem probè cognoverunt viri sanctimoniâ præstantes, eamque propterea in amoris divini consecutione primas tenere sunt arbitrati. *Profectus anima, profectus humilitatis est*, ait S. Basilius. Ab hac fundamentum ædificij jaciendum esse, quod in amoris divini sublimitatem assurgit, seridò monet S. Bernardus, *Bonus fundus est humilitas, in qua omne edificium spirituale crescit in templum sanctum Domino.* & dum suos cum Christo in cælum conscendente ad pares ad excelsa virtutum capessenda conatus hortatur; *per humilitatem, inquit, ad sublimitatem ascendatis, quia hæc est via, & non alia præter ipsam; qui aliter vadit, cadit potius, quam ascendit.* & rationem huius egregiâ similitudine explicat Cæsarius: *Sicut de terreno fonte, & de corporali stuvio*

3.
Facientium
judicant
Sancti Patres.

Serm. 1.
Exercis.

De cor-
fid. 2.

Serm. 2. de
ascensu

Hom. 30.

M m non

2.
In Dei
benevo-
lentiam
sibi con-
siliavit S.
Gertrudis.

non potest quis bibere, nisi voluerit se inclinare, ita de vivo fonte Christi, & Sancti spiritus fluvio, nemo aquam vivam haurire poterit, nisi se humiliter inclinare voluerit; propter illud quod scriptum est: Deus superbus resistit: scilicet humilitas est, quæ nobis apud Deum gratiam, pretiumque conciliat: tantò enim anima queque fit pretiosior ante oculos Dei, ait S. Gregorius, quantò pro amore despectior fuerit ante oculos suos. Hoc ipsum duabus rationibus stabilire nititur S. Bonaventura; primò, quia quò aliquis humilior est, eà ab omni vento superbiæ inanius est & ad excipiendas charitatis opes capacior: deinde quia Christo Domino, qui summè gratiofus apud Patrem fuit, similior est. Verumenimverò, ut jam dictis aliquid lucis accedat, videamus, quid sit humilitas, atque ex eius majori notitia, quantum ad amoris divini opes comparandas momenti adferat, discutiamus. Huius virtutis proprium esse docet Angelicus Doctor hominem in suo, gradu continere, illumque Deo subicere, & homini propter Deum. Bernardo verò Humilitas est virtus, qua homo verissimam sui cognitione sibi ipsi vilescit. Bonaventura sui vilipensionem esse existimat, ex suæ fragilitatis conditionisque humanæ consideratione manantem. Climacus verò, ubi à SS. Patribus varias congestit descriptiones,

Lib. 28.
cap. 20.

In 9. Luca
cap. 2.

2. 2. 9. 161.
n. 1. ad 5.

De gradibus Humilit.

Lib. 2. de Prof. 6. 29.

quorum alius humilitatem dicebat esse intentissimam rectè factorum oblivionem, alius imbecillitatis, infirmitatisque propriæ cognitionem; alius contriti animi sensum, & voluntatis propriæ abnegationem; tandem suam addit dicens: Humilitas est animæ gratia sine nomine, apud solos illos nomen habens, qui illius experimentum ceperunt. Huius verò temporis Theologos si audimus, Humilitas est virtus inclinans ad nostram vilitatem signis vel factis profitendam, sive signis id exterioribus & interioribus coram Deo, & hominibus, sive verbis & actionibus id agat, sive contemptus & opprobriorum tranquillâ susceptione id profiteatur, omniaque ut suæ vilitati convenientiæ æquabili animi vultusque compositione intueatur & amplectatur: semper enim hæc vilitatem, quam ex se habet, & omne quod illi congruit, habet ante oculos, atque in illud undequaque proveniat, fertur propensissimè: ex quibus efficitur, ut Deus summæ veritatis amator, ubi animam pari ardore veritatis succensum intuetur, atque in illo demissionis gradu firmiter subsistentem, eam amplectatur amantissimè, suisque donis locupletet: Sol res omnes sibi expositas pro suis quasque dispositionibus luce & calore perfundit altraque pariter virtutes suas sub-

Gradus 21.

4.
Ira Scholasticorum.

5.
Simile

luna.

lunaribus pro situ, gradu, ordine diversimodè impertunt. Ita Deus optimus in animam humilem se expandit: unus obex est munificentiae divinæ superbia, quem humilitas dissipat: proprium est Dei, creare de nihilo, nihil in natura vacuum permittere, amare veritatem: cumque hæc omnia in homine verè humili reperiat, quid miramur si illum impensè diligit, gratijsque suis copiosè exornet?

5.
Simile.

Quod hac comparatione illustrare & explicare solebat S. Aegidius: Quemadmodum Rex aliquis sapiens & potens, filiam primogenitam, quam unicè diligit, dum solemnè pompâ in urbem aliquam ingressum adornat, non imponit equo ferocenti, sed mansueto & tractabili; ita Deus Gratiâ primogenitam in virtutibus, dum in animam ingredi & pro dignitate coli ac haberi vult, illam humilitati velut mansueti jumenti dorso insidere vult, ac perpetuò sibi comitem retinere.

Hinc est quòd de Sanctorum numero neminem gratijs donisq; præditū celestibus reperies, in qua profunda humilitas domicilium non fixerit. Et quamvis in veteri testamento rariora sint huius virtutis vestigia, cum tamen propius inspicimus, eos videmus qui maxime apud Deum gratiâ & beneficijs floruerunt, egregia etiam humilitatis exempla posteritati reli-

quisse. Quàm egregia istæ voces Davidis, dum contumeliosis verbis à Michol impetitur: *Vilior sum plusquam factus sum.* quàm ejusdem generosa humilitas inter Semei lapidationem & opprobria! His scilicet gradibus amoris divini supremos honores egregius Propheta sternebat viam; Christo verò incarnationem suam adornante ecce præcurrit humilitatis prodigium Baptista, quem mox subsecutus Christus ita virtutem illam coluit, ita in se alijsque adamavit, ut Paulinus audeat dicere, Humilem corde, cor Christi esse: & meritò:

*6
Humilis
corde est
cor Christi.

Epist. 2. ad
Saverium.

Christus enim ita virtutem illam extulit, ut illam natalitia sua prævertere, ac deinde subsequi totumque vitæ decursum comitari & deinde tragico exitu concludere voluerit admirando mortalibus relicto humilitatis exemplo. Paullò antequam nasceretur parentes eius non sine contemptu, diversorijis excluduntur, & relegantur in stabulum velut à divina Providentia eius nativitati destinatum; ibi inter animalia præsepe pro cunis eligit; à Rege deinde superbo, invidioso & crudeli ad necem petitus, fugâ, ut impotens, clâculariâ elabatur, in humili postea opificio florem ætatis terit; atque ubi deinde in animarum salutem concionando incumbit, tantam propè opprobriorum, tantam animarum messem colligit,

Ex virtus
quantum
à Christo
deamata.

tot ferè calumnijs deonestatus, quot miraculorum operationibus clarus: crucis ignominiam in die festo, loco celebri, maximoque hominum concursu inter latrones eligit, extinctâ propemodum, quam mirandis operibus pepere- rat, gloriâ, & solo patibulari homi- nis nomine sibi relicto, & per na- tiones propagatâ. Non erat ad amoris divini consecutionem tan- ta illi opprobriorum congeries, tamque admiranda humilitas ne- cessaria, cum ipse à primo cum na- tura humana vinculo tantis arsis- set charitatis ignibus, quantos hu- manum pectus capere potest: sed nobis ostendere voluit, nullam esse humilitate ad amorem divinum compendiosorem viam.

7.
Et à B, V.

Intuere jam mecum Matris Dei humilitatem, quæ ad supre- mam dignitatem evecta, ancillæ nomen & munus eligit, quæ dum apud conjugem de repudio peri- clitatur, & violatâ fidei maritalis suspicionem incurrit, quod in illo statu probrosissimum est, cum verbo innocentiam tueri potest, silet, nec se defendit; quæ Filij publicis suffragijs ad crucem dam- nati & omni ignominia cooperti, in monte Calvaria, in hominum luce Matrem se esse profitetur: quis honoris eius conservandi cu- pidus non illi diceret: Quid agis ô Mater? cur in publicum prodis? cur dum tanta tamque ignominio-

sa tempestas in Filium tuum deto- nat, intra parietes domesticos non delicescis? quin imò eam ob cau- sam, ait, publicum amo, ut talis Filij mater agnoscar, & ludibriorû accontumeliarum particeps fiam. O Matrem generosam, & humilè atque in utroque supra omnes mulieres omnium gentium præ- conijs celebrandam!

Quid de Apostolorû principe loquar? an non ipse se sponte de- honestare videtur, dum in Marci Evangelio, quod dictasse dicitur, triplicem suam negationem infir- mitatæ plenissimam ad posteros transmittit? dum quotidianis la- chrymis ijsque genas excavantibus reum se, perpetuâque ignominia notâ dignissimum profitetur; dum à Paulo publicè reprehensus tacet, silentioque suo culpam videtur agnoscere; dum Romæ crucem sibi præparatam Romanis exosam ac detestabilè, & servorum dum- taxat ultimum supplicium in fre- quentis populi concursu amplexatur tenerrimè, & capite deorsum pendente, & pedibus sursum ere- ctis; quòd se Magistri sui situ in- dignum judicaret, crucifigi petijt & impetravit, ut qui à constantia amoris erga Dominum suum pri- mò tumidus, deinde timidus, mi- serè defecerat, ad eandem humili- tate, & animi magnitudine rediret.

Jam verò quantum hanc vir- tutem adamavit S. Paulus, videamus.

S.
Et ad A.
postolus
S. Petrus.

9.
S. Paulus

mus. Voluit S. Lucam comitem suum, simulque rerum à se gestarum historicum, suum in Christum, Christi que sequaces odium, & conjurationem literis tradere: ipsemet coram Judæis in publicis confessibus non semel, sed sæpius eam confessus est: ipse se à Satana colaphis malè tractatum, & impuris agitatum fuisse suggestionibus, & velut egentem auxilij, nec imperantem, cum res inter ipsum & Deum silentio ageretur, omnibus manifestare, & ut inde aliquid contemptus & humilitatis colligeret, chartis usque ad finem mundi duraturis mandare voluit: quid, quod infimo inter peccatores loco contentus non fuit; sed novum verbum finxit, quo minimorum se minimum esse proclamaret.

Jam si ab Apostolis ad Confessores transire velimus, & ex illis seligere, qui scientiam maximè & sanctimoniam floruerunt: occurret nobis continuò S. Augustinus suorum temporum lumen, qui ita animi demissione cæteris præcelluisse videtur, eorum maximè judicio, qui in eius scriptis evoluendis ætatem triverunt, ut non minus ingenij doctrinæque; præstantiam, quam humilitate reliquis palmam præripuisse censeant: idque non tantum quia gratiæ divinæ necessitatem egregiè probat, hominisque abjectionem & imbecillitatem, uti par est, depingit: sed etiam quia varijs

eventibus, ubi de existimatione propria agebatur, ita omnes animi demissi ac humilis partes implet, ut nihil in eo genere perfectius requiri posse videatur; Primò laudari se ab alijs vel in minimo fert ægerrimè; & ad amicum rescribens, nihil tristius in eius epistola se legisse respondet, quàm verbum, quo de eius eminenti scientia magnam se concepisse opinionem ostendebat.

Alteri verò Episcopo, qui se eius literis offensum dicebat, dum satisfacere nititur, mirum est quantam humilitate id faciat, quantam culpæ deprecatione amicos suos ^{Ep. 7.} moneat, ne suorum scriptorum reprehensibus irascantur, ne famæ suæ patrocinium sumant, cum ipsemet suorum scriptorum correctionem vulgandam susceperit, & plura ipse emendanda, quàm aliorum censura, recognoscat; sæpius verò apud populum agens, ait, se sub pedibus eorum, quorum salutem Episcopus procurabat, jacere velle & consecrationis anniversario die omnium oratorum, quæ in Episcopali cura admiserat, veniam à concione postulabat: sed meo judicio parva sunt hæc, si cum Confessionum & Retractionum ^{Psal.} libris conferantur. Nos cum in Sacramento pœnitentiæ universæ vitæ peccata ad unius hominis pedes prostrati deponere volumus, quanto pudore suffundimur, quantam

10.
A Confes-
sibus.

S. Augu-
stinus,

nobis vim facimus; si verò chartula, in qua peccata illa descripsimus, in alicujus deveniat manus, quantum animo perturbamur, & conquerimur, sortemque nostram deflemus: hic verò toti mundo, omnibus sæculis, ad diem usque supremum judicij suæ vitæ conscientiaque arcana legenda volens communem mortalium omnium excipiendam de se sententiam exponit: præterea apud homines eruditos, & scientiæ nomen assecutos usu receptum videmus, ut errata sua vel excusent, vel supprimant, vel alijs imponant, Augustinus ea ipsa quæ nullus foras notasset, ipse in lucem proferret, & corrigit, ac adultæ jam ætate, hominem se erroribus obnoxium publicè profitetur. Ne miremur modò amoris in eo divini eminentiam, qui tantam animi demissionem inter tot ingenij doctrinaque ornamenta contuemur.

II.
S. Grego-
rio.

Inter Summos Pontifices unicum S. Gregorium, ut prodigium humilitatis proponendum censeo; non tantum quia summum illum Pontificatus apicem, quæ potuit contentione, declinavit, sed quia abjectissimam, quam sub Dei oculis de se conceperat abjectionem scriptis consignavit, & publico legendam dedit. Audi illum in illa prima Ecclesiæ sede collocatum, ad instar tyronis de aberrationibus animi conquerentem. *Stulis*, in-

Epist. 5.

quit, *pressus cogitationibus solummodo exclamare compellor: Cor meum dereliquit me.* & de sua ad Pontificatum promotione sorori Imperatoris scribens: *Eccè, inquit, Serenissimus Dominus Imperator, fieri simiam Leonem jussit: & quidem provisione illius Leo vocari potest, fieri autem Leo non potest.* Sed & Narci Patricio, qui per nominum similitudinem declamatorio more aliquid in suis literis dixerat: *Cerè, inquit, frater charissime, Simiam Leonem vocas: quod eo modo vos agere conspiciamus, quo scabiosos saepe catulos, pardos vel tygrides vocamus.* Mauricio verò Imperatori, à quo lacessitus probris, & violatus injurijs non semel fuit, scripsit; mirum non esse si perpetuò tribulationibus vexetur, cum ipse supremum Numen offendere non cesset.

Quid Martinos, Nicolaos, Bonifacios, viros animi demissione clarissimos commemorem, qui humilitate potissimum ad divinum culmen amoris viam sibi munierunt? unum tamen Paulinum humillimum, & mansuetissimum præterire non possum; qui dum Amandi Episcopi precibus se commendat, simul rogat ne inter orandum nomen suum pronuntiet; ob suorum peccatorum multitudinem, & magnitudinem indignum se esse cuius nomen auribus Dei infonet, & pronuntiantis labia tam fordidi nominis appellatione con-

Epist. 6.

Epist.

12.
Franc.

12.
Alijs Pot.
tificibus.

inqui-

inquiserunt: *Indigni, inquit, sumus, quorum nomina Domini auribus ingerantur, ne forte & labia tua immunda fiant, cum nos nominaveris & necesse sit te tuum igneo carbone perstringi.* Nullius de se existimationem cum laude conjunctam, audire vel legere solitus est, quin auctorem ipsum, ut deceptum verbis castiget. Contra S. Severum, qui oris eius effigiem postularat, seridè stomachatur, rogatque an sanà mente dejectus sit qui id petere in animum induxerit. Denique ut humilitatis exercendæ materiam nancisceretur, se charitate stimulante in mancipium pro filio viduæ vendi voluit; in quo nescias an plus se demiserit, quàm Dei & proximi amorem ardentissimum sit testatus.

Epist. 2.
13. Francisco.
Jam ad viros sanctissimos accedamus, qui ut in amore divino primas tenerent, intra cœnobij muros velut humilitatis palæstram palam etiam humilitatis referre voluerunt. Quid humilior Francisco, qui sui æstimatione non tantum ad inferos & nihilum descendit, sed indignum se de quo cogitet Deus reputat; & mortalium nequissimum se dicit, ac cum fratre Leone de sui profundissima abjectione disputans sempiternis se damnatorum supplicij addicit, qui calculo divino ad Seraphinorum ardentissimam charitatem erehitur, & amoris divini flammis

exardescens, Christum ad sui similitudinem in eius corpore perstigmata imprimendam adducit.

14. Bonaventura.
S. Bonaventura, qui se cloacam & sentinam nominat, quam mille annorum lachrymæ non expurgent, qui horis singulis contra vel minimum gloriæ & æstimationis sensum fulminat, & quidquid in se residere potest superbiæ, ut rem omni abominatione dignissimam, quâ præ cæteris se infectum existimat, detestatur, quas ista via supremæ charitatis flammis concepit, atque scribendo, & cum alijs agendo in eorum animos dispersit; qui propterea *Doctor Seraphicus, Doctor ardens, Doctor igneus* est appellatus, & cuius cor ut domicilium amoris, & lingua ut charitatis tuba, centum & nonaginta annis post obitum integra & incorrupta Deo ita volente permansere.

15. Domini.
Sancti Dominici quanta charitas, qui divini amoris facibus totum propè terrarum orbem incendit? sed quanta etiam humilitas, qui antequam in urbem aliquam ingrederetur, genu flexo Deum rogabat, ne urbem illam castigaret idèd, quòd ipse mortaliū scelestissimus in eam pedem inferret. Sancti verò Vincentij eius sequacis quanta demissio, qui se fœtidum & omnibus exosum cadaver haberi volebat, quem omnes fugerent, & abominarentur, &

& tamen quantis ignibus corde eius & ore prorumpentibus urbes & provincias inflammavit, peccatorumque altissimam glaciem passim dissolvit?

16.
S. Ignatio,

S. Pater Ignatius postremissimum mortalium se ducebat, omnes si paribus à Deo gratijs donati fuissent longè melius usuros, & divinæ gloriæ propagandæ majorem daturos operam arbitrabatur: quemlibet sibi pro stimulo esse, etiam è tyronibus postremum agebat, mereri que se, ut post mortem cadaver suum in cloacam abijceretur; contemptus verò ut sibi debitos amicè recepit, & contemptoribus habuit gratiam; atque hęc tantà abiectione, amori divino domicilium præparans, ita flammis cælestibus incenditur, ut illas ore vultuque in intuentes diffundat, & ægrotantis tenebrosus cubiculum radijs suis illuminet.

17.
S. Franciscus Xaverius.

S. Franciscus Xaverius se inter captos oculos, lutoque defectuum suorum excæcatos, qui proinde se non agnoscunt, numerat, nostrisque de Societate in Europâ degentibus literis gratias agit, quod precibus suis impetravit, ut innumerabilium peccatorum suorum multitudinem cognosceret; hic tamen ille est, qui ob tantam submissionem in Orientis solem, qui hominum myriades illuminet, cum totius orbis admiratione à Deo eligitur. Alphonsus Rodri-

guez, cuius virtutes, & amoris divini ignes ardentissimos supra in medium attulimus, ad tantam eminentiam humilitate sibi gradû fecit: sua enim peccata quotidianis deplorabat lachrymis, mirabaturque esse aliquem, qui cum homine tam foetido, & abominabili sermonem aut commercium habere vellet.

18.
S. Philippus Neri.
S. Philippus Neri diebus singulis ita se miserum & in lapsum facilem & proclivem existimabat, ut Deo diceret: Nisi me Deus meus prohibueris, & corruentem sustinueris, hodie te ut alter Judas vendam nihilo, totiusque mundi mala perpetrabo. Dicere etiam solitum ferunt: Vulnus lateris Christi latum est, sed nisi Deus compesceret manus meas, illud ego malitiâ meâ dilatarem. Bis in anno morbo decumbebat, ac tum temporis vitæ præterita penitentiam doloremque concipiebat maximum, & feriam, si convalesceret, emendationem proponebat. Nihil se vitæ æternæ dignum fecisse agebat, hominumque se esse ingratiissimum, omnes sibi bono exemplo esse; tenellas virgines, & pauperes rusticos præcessuros: quia imò, cum rogaretur ut illud S. Martini pronuntiaret: Domine, si adhuc populo tuo sum necessarius: negavit se hoc dicturum, cum nunquam sibi venisset in mentem ulli se ad salutem necessarium; imò

imò nec proficuum unquam fuisse. Quis modò non videt ex tantæ humilitatis fundamento, assurrexisse quod miratur posteritas, sublimissime in eo charitatis ædificiũ, ut ex amoris excessu collã sibi frerit, & mediã hyeme nimio amoris calore æstuans ad fenestram apertam, ut aliquod hauriret refrigerium, constituere se sit coactus; ut meritò de illo dicere possumus: Qui ascendit, quis est, nisi qui & descendit?

19. S. Theresia. Quid jam de Sancta Theresia in utroque, charitate, inquam, & humilitate verè mirabili dicemus? scimus illam à Seraphino amoris divini jaculo confixam, scimus à sponso inter sponsas charitatis ardoribus incensas, & honorem sponsi studio indefatigabili procurantes adlectam: scimus denique non tam morbi doloribus, quàm amoris divini æstu, ut ipsa Sanctimoniali post mortem aperuit, diem extremum obijisse, & quomodo tandem ad tantam charitatis excellentiam paucis hominibus concessam evecta est? humilitate, & animi demissione profundissimã: primò se adeò donis cælestibus indignam existimabat, ut Deo diceret, ne tam citò peccatorum suorum oblivisceretur, ne gratiarum suarum pretiosum balsamum in vas tam frædum, & rimarum plenum effunderet; ne gemmas tam pretiosas manibus tam infir-

mis & parum tutis committeret; hinc dari occasionem minuendæ earum æstimationis apud homines, qui earum pretium ignorant, easque intuentur tam vilibus personis, qualis ipsa erat, consignatas & conceditas: nullam inesse sibi virtutem, nisi quam Deus in tempore largiretur; aliquando se ab omni rerum fugientium cupiditate absolutam & expeditam sibi videri, confirmarique experientiã; aliquando verò teneri se ijs reculis implicatam, quas paulò antè habebat despiciatui; adeò ut seipsã non agnosceret: nunc tantã animi fortitudine præditam, & ad omnia, quæ Dei spectabant obsequiũ, aggredienda magnanimam, ut nunquam ob quoscumque eosque potentissimos oppositus pedem referret: altero verò die, inquit, tam me imbecillum sentiebam, ut ne formicæ quidem conculcandæ vires habere me crederem, si illa cæptis meis obstitisset. Nonnunquam nullis contumelijs vel minimum commovebatur, imò voluptatem ex illis capiebat: verum, inquit, interdum contingit ut vel verbum me affligat, vellemque è vita decedere, quia omnium me tædet. Hæc & plura, ut in prologo vitæ suæ insinuat, publico dare voluisset enucleatiùs, si majorum permisisset autoritas; sibi enim persuasum esse neminem unquam tot à Deo cumulatum beneficijs,

N n ita

ita in pristinos defectus relapsum esse, & divinis gratijs tantum obicem posuisse, sicut ipsa hæctenus fecerat. Nimirum hos in animo illius sensus, hæc judicia pariebat profundissima humilitas, qua nec minimam sui laudationem ferre poterat, & ab omni vanæ gloriæ titillatione erat alienissima, qua exultabat gaudio cum impeteretur opprobrijs, & bonum semper pro injuria rependebat, ut abiret in proverbium, qui à Theresia amari vellet & beneficijs affici, illam verbis & factis tractaret, quàm possët, pessimè. Hæc est via qua ad Seraphicos divini amoris æstus ascendit Theresia.

20.
Humilitas
non in
verbis hæ-
reat.
Ad fra-
tres ex
monte.
Dei.

Duo interea de Sanctis istis, quos ita de se abjectè sensisse videmus nobis persuadeamus oportet. Primum, quod de S. Paulo dicit S. Bernardus, ita illos locutos *non mentiendi præcipitatione; sed astimandi affectione*, qualè in prima Veritas illis imprimebat: ut enim rectè ait S. Gregorius? *boni sua bona multa & magna non vident, pauca mala semper intuentur*: cumque, ut notat Abbas Theonas apud Cassianum & idem S. Gregorius de Jobo inter tot virtutes humillimo, vici illi summis virtutibus præstantes, purgatoribus etiam mentis oculis sint præditi, & luci increate viciniore, minutissimos nævos clariùs deprehendunt, eosque magis æstimant, & copiosius

deplorant.

Alterum, viros illos etsi humilitatis essent virtute ornatissimi, nūquam tamen hoc illis in mentem venisse; sed putasse ab illius possessione abesse se quàm longissimè, & viles se esse, sed non humiles, & illud esse veritatis, hoc virtutis: cognoscere se miserijs & sordibus onustum, & talem velle ab hominibus haberi, hoc solummodo esse consentire veritati, & fucum non amare, nec facere. Stulum aliquando imitatus est Simeon Salus, & post illum Jacoponus, an putamus larvam tantum stultitiæ illos gessisse, & cum sapientes se existimarent, populò imponere voluisse? minimè gentium: existimo enim cum altè in sui cognitionem descendissent, & complures intellectu suo errores, ac in voluntate defectus deprehendissent, viles se, abjectos, ac parum sensatos, & mortalium contemptu dignissimos judicasse, idque modis suis agendi persuadere alijs voluisse: hæc scilicet extra viam communem saliente orbita Spiritus sanctus ad magnam illòs sanctimoniam evehere voluit. Abbas enim Joannes cælo revelante didicit Simeonis Sali precibus Dei dexteram orbem terram perdere minitantis retentam ac suspensam fuisse: quævis verò amoris divini incendijs arserit Jacoponus, istorum temporū Annales prodidère, qui curfa concii-

21.
Procedat
ex sincera
sui nihil
apprehen-
sione.

Pa-
mi-
cha-
ter-
M-
Vi-

D-
vi-
Li-
Ca-

S-
ri-
no-

to ad silvas abreptus, & arbores velut sponsum amplexans, exclamabat: O mi Jesu! mi Jesu! atque, si fieri posset, ut damnaticum Deo redirent in gratiam, ad omnium supplicia perferenda sese offerebat, nullam ab illis beneficii memoriam desiderans.

22. Parit humilitas charitatem in B. Maria de Victoria.

Hæc eadem humilitas B. Mariæ de Victoria charitatē flagrantissimam in eius animum induxit, cum ab alia femina multis præsentibus impactam alapam unâ cum verbis exprobrantibus patienter tulit, & ad columnam ligata, & omni injuriarum ac vocum contumeliosarum genere lacerata nullum perturbati commotivè animi signum dedit: ut meritò in illo locum habeat illud Cypriani pronuntiatum: *Fundamentum sanctitatis semper fuit humilitas.*

De Nativitate, Lib. 2. de Conf.

23. S. Catharina Bononiensis.

S. Catharina Bononiensis domicilium fuit Charitatis, sed & humilitatis. Ita de se demissè sentiebat, ut si Angelus aliquis de cælo delapsus persuadere voluisset in ea aliquid inesse boni, fidem dicenti non adhibuisset: non reperiebat in mundo, imò nec apud inferos parem suis fœtoribus & sordibus locum; apud inferos enim est aliquid boni, cum justitia divina ibi suas partes agat; in se verò meram malorum colluviem omnibus boni expertem intuebatur, ad eoque congruum suis abominationibus locum in se reperiri, &

non alibi: omnes despectus & contemptus nihil esse dicebat: micis de communi sororum mensa cadentibus victitabat, vilissima obibat munia, cumque inde avocare illam vellent: Sinite, ajebat, caniculam suis defungi partibus; multum est quod sponsis Christi aliquid obsequij prestare possim. Tam vilem & abjectam benignis oculis intuitus Christus, eam ad supremos honores exexit; & matre ac Angelis comitantibus eam morbo decumbentem invisens, unum ex beatis illis spiritibus canere jussit: *Gloria eius in te videbitur*, quibus significari dixit; egere se adhuc eius operâ ad gloriæ suæ amplificationem, proinde monere hortarique ut sanitati reddita majoribus animis in illud incumberet, se cælestibus auxilijs conatus eius promoturum: atque ita disparuit. O humilitas! quantum gratiarum apud Deum exaggeras! quàm de te verè dictum est: *Qui sibi vilis est, apud Deum magnus est!* Ô nos felices si vel multis lachrymis à Deo illam impetremus.